

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte

judecători

URSACHE Petru

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

TIMOFTI Vladimir

ALERGUȘ Constantin

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Cebotari Ion xxxx, *născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxxxxx, xxxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.09.2016 – 01.11.2016;

Instanța de apel: 28.11.2016 – 21.02.2017;

Instanța de recurs: 23.05.2017 – 04.07.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ștefan Vodă din 01 noiembrie 2016, adoptată în procedură simplificată, prevăzută la art. 364/1 Cod de procedură penală, Cebotari I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, la 2 ani închisoare (episodul din 27 iulie 2016);

- art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, la 2 ani închisoare (episodul din 06 august 2016);

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inculpatului Cebotari I. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani de tip închis.

S-a dispus încasarea de la Cebotari I. în beneficiul părții civile Bevziuc Sv. prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 5 500 lei.

S-a dispus încasarea în mod solidar de la Cebotari I. și Chioru S. în beneficiul statului cheltuielile judiciare suportate pe parcursul urmăririi penale în mărime de 1 880 lei.

1.1. Tot prin aceeași sentință, a fost condamnat și Chioru S., însă în privința acestuia hotărârile judecătorești nu au fost atacate.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Cebotari I., la 27.07.2016 în perioada orelor 00:00 - 04:00, de comun acord și printr-o înțelegere prealabilă cu Chioru S., în privința căruia urmărirea penală a fost încetată în legătură cu amnistia, în mod intenționat, având scopul de a sustrage bunurile altor persoane, prin spargerea geamului de la fereastră, au pătruns în magazinul Î.I., „Neguriță Petru”, din s.Ștefanești, r-nul Ștefan-Vodă, de unde pe ascuns au sustras 1580 lei și bunuri materiale în valoare totală de 4180 lei, astfel cauzându-i părții vătămate, un prejudiciu material în proporții considerabile, în sumă de 5 760 lei.

Tot el, la 06.08.2016 în jurul orelor 02:00, de comun acord și printr-o înțelegere prealabilă cu Chioru S., în mod intenționat, având scopul de a sustrage bunurile altor persoane, prin spargerea geamului de la fereastră, au pătruns în magazinul Î.I. „Bevziuc Igor” din s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, de unde pe ascuns, au sustras 11 000 lei și bunuri materiale în valoare totală de 2 735 lei, astfel cauzându-i părții vătămate, un prejudiciu material în proporții considerabile, în sumă de 13 735 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, prima instanță a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art. 186 alin. (2), lit. b), c), d) Cod penal și art. 186 alin. (2), lit. b), c), d) Cod penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de către inculpatul Cebotari I. prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

În motivarea apelului, inculpatul a invocat că recunoaște vina integral, se căiește sincer de cele comise și este de acord să restituie prejudiciul cauzat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, apelul declarat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre de încetare a procesului penal în privința lui Cebotari I. de învinuire în baza art. 186 alin.

(2) lit. b), c), d) și art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, din motivul împăcării părților, în temeiul art. 109 Cod penal.

5. Verificând materialele cauzei, instanța de apel a constatat că în prima instanță cauza a fost examinată în procedură simplificată, apelantul nu contestă starea de fapt și încadrarea juridică, respectiv instanța nu se va expune asupra acestora.

Instanța de apel a menționat că probele administrate au fost corect apreciate de către prima instanță, respectând prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În cadrul ședinței instanței de apel părțile vătămate Bevziuc S. și Neguriță P. au înaintat cereri cu privire la încetarea procesului penal în privința inculpatului Cebotari I. în legătură cu împăcarea părților și au prezentat instanței acordurile de împăcare. Părțile vătămate au menționat că nu au pretenții față de inculpatul Cebotari I., prejudiciul i l-au întors integral și s-au împăcat.

Inculpatul Cebotari I. cu avocatul Agatii N. au susținut cererile părților vătămate și au solicitat încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul inculpatului Cebotari I. cu casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care se încetează procesul penal în privința lui Cebotari I. pe art. 186 alin. 2 lit. b), c), d) Cod penal și art. 186 alin. 2 lit. b), c), d) Cod penal, din motivul împăcării părților, în temeiul art. 109 Cod penal, din următoarele motive.

Conform art. 109 Codul penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II - VI din Partea specială, și în cazurile prevăzute de procedură penală. Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Potrivit art. 16 Codul penal, infracțiunile comise de inculpatul Cebotari I., se clasifică ca infracțiuni mai puțin grave, fiind prevăzută pedeapsa maximă cu închisoare de până la 4 ani.

Examinarea cauzei în apel este o continuare a examinării fondului, prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat. Astfel dat fiind faptul că, împăcarea părților în instanța de fond nu a avut loc, careva restricții în cauza penală dată, pentru procedura de împăcare prevăzută de legea penală, în cadrul ședinței instanței de apel nu au fost stabilite, și, prin urmare, procesul penal în privința inculpatului Cebotari I. urmează a fi încetat, întru neadmiterea încălcării dreptului la un proces echitabil. Mai mult ca atât,

părțile vătămate pretenții nu au, li s-au restituit prejudiciul, și sunt de acord să se împace cu inculpatul Cebotari I.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea recursului, procurorul indică că nu este de acord cu decizia instanței de apel, considerând că în cazul dat eronat au fost aplicate prevederile art. 109 Cod penal.

Reieșind din prevederile alin. (2) al art. 109 Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare, etapă ce a fost epuizată în cadrul judecării cauzei în instanța de fond.

În opinia acuzării și din practica judiciară, prin reglementarea în art. 109 Cod penal, momentul până când poate avea loc împăcarea părților, se consideră că legiuitorul a avut în vedere că moment final, este atunci când cauza se judecă de către instanța de fond, când completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective.

Într-o eventuală situație, când în instanța de fond nu a fost solicitată împăcarea de către părți, inițierea procedurii în instanța de apel este epuizată, fapt reglementat în recomandarea nr. 56 cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal.

Totodată, acuzatorul de stat accentuează că în prima instanță, nici nu s-a pus în discuție faptul încetării procesului penal în temeiul art. 109 Cod penal, pe motiv că inculpații nu restituise prejudiciul cauzat părților vătămate.

Astfel, recurentul concluzionează, că instanța de apel a încălcat condițiile de realizare a împăcării, și anume a neglijat perioada în care poate interveni faptul împăcării.

Drept urmare, în opinia acuzării de stat, instanța de apel trebuia să adopte o decizie de respingere a apelului inculpatului ca nefondat, cu menținerea sentinței, fără modificări.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod penal.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că recurentul invocă drept temei recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, criticând decizia instanței de apel în privința aplicării eronate a prevederilor art. 109 Cod penal, și anume că la judecarea cauzei date în ordine de apel, împăcarea nu putea fi instituită, condiționând încetarea procesului penal intentat în privința inculpatului Cebotari Ivan.

Așadar, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de recurs sunt întemeiate și descriu corect eroarea admisă de către instanța de apel. Eroarea dată nu poate fi corectată de către instanța de recurs, din care motive cauza dată urmează a fi remisă la rejudecare de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată pentru corectarea erorii date.

În cadrul ședinței instanței de apel, părțile vătămate Bevziuc Sv. și Neguriță P. au înaintat cereri cu privire la încetarea procesului penal în privința inculpatului Cebotari I. în legătură cu împăcarea părților și au prezentat instanței acordurile de împăcare. Părțile vătămate au menționat că nu au pretenții față de inculpat, prejudiciul fiind întors integral.

Cererile date au fost acceptate de către instanța de apel, care a concluzionat că în cazul dat este posibilă împăcarea părților, din motiv că infracțiunile săvârșite de către inculpat fac parte din categoria celor mai puțin grave, drept urmare instanța de apel a pronunțat o hotărâre de încetare a procesului penal de învinuire a lui Cebotari I. în săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. b), c), d), 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, în temeiul art. 109 Cod penal.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal remarcă că instanța de apel corect a considerat că prevederile art. 109 Cod penal sunt aplicabile în cauza dată, din punct de vedere al categoriei de infracțiuni săvârșite de către inculpat, însă nu a sesizat faptul că la această etapă de judecare a cauzei penale, prevederile art. 109 Cod penal, nu mai sunt aplicabile.

Și aici, Colegiul penal face trimitere la alin. (2) art. 109 Cod penal, care stipulează că împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Tot în acest context, Colegiul penal menționează că excepție de la regula dată art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, care stipulează că la împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate în alin.(1) al articolului dat, urmărirea penală încetează. Împăcarea este personală și produce efecte doar dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, însă la caz nu

sunt aplicabile, din motiv că infracțiunile săvârșite de către inculpatul Cebotari I. nu sunt prevăzute la alin. (1) al articolului dat.

Astfel, Colegiul penal remarcă că în speța dată împăcarea putea fi realizată doar în cadrul examinării cauzei în prima instanță, și anume până la retragerea completului în deliberare, regulă prescrisă expres în conținutul art. 109 Cod penal.

În acest mod, instanța de apel eronat a considerat ca fiind posibilă împăcarea părților în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, fără a lua în considerație faptul că în prima instanță nu a fost solicitată de către părți împăcarea lor.

În această ordine de idei, Colegiul penal constată că s-a format o practică judiciară constantă cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și art. 276 Cod de procedură penală în cazurile împăcării părților, și anume explicațiile ce se referă la momentul realizării faptului împăcării părților (relevante sunt explicațiile expuse în recomandarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nr. 56).

În așa fel, Colegiul punctează că prin reglementarea în art. 109 Cod penal a momentului până când poate avea loc împăcarea părților, se consideră că legiuitorul a avut în vedere ca moment final, este atunci când cauza se judecă de către prima instanță, când completul s-a retras în deliberare pentru adoptarea sentinței.

Prin urmare, până la acest moment părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de alin. (1) art. 109 Cod penal, cu excepția celor prevăzute de alin. (1) art. 276 Cod de procedură penală. Imposibilitatea de a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal, căi ordinare de atac – apelul și recursul, rezultă din prevederile art. 230 Cod de procedură penală, care stipulează în alin. (2) că în cazul în care pentru exercitarea unui anumit drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În continuarea ideii punctate supra, se indică că fazele următoare a judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești adoptate în prima instanță, inclusiv în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

Față de cele ce preced, Colegiul penal concluzionează că argumentele recurentului privind aplicarea eronată a prevederilor art. 109 Cod penal în cazul dat, sunt întemeiate, ce condiționează admiterea recursului declarat, casarea totală a deciziei adoptate, cu transmiterea la rejudecare de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor

invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Cebotari Ion xxxx** cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 18 august 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

TIMOFTI Vladimir

ALERGUȘ Constantin